

התנועה הרפורמית
יהדות מתקדמת בישראל

אחת לשבע שנים, שומטים את הקרקע,
שומטים חובות, נכנסים לזמן שבת,
שבת לארץ, שבת לה' שבת לעצמך...

ושבתה הארץ

שנת השמיטה אמנם מגיעה אחת לשבע שנים, אך בכל שבוע אנו זוכים לציין מעיין "שמיטה קטנה" והיא השבת. ספר ויקרא מספר לנו ש:

"וַיְדַבֵּר יְיָ אֶל-מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבְתָה הָאָרֶץ שְׁבַת לִי: (ויקרא, כה, א-ב)

וכמו שנאמר לבני האדם בספר בראשית:

"וַיְכַלֵּה הָשָׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צָבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיְשַׁבֵּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּו שְׁבַת מְכַל-מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת" (בראשית, ב, א-ג)

לומדים שמיטה

כפי שאלוהים שבת ממלאכתו בשבת, אנו מצווים לעצור פעם בשבוע ואילו האדמה מצווה לשבות אחת לשבע שנים. נשאלת השאלה - מי חייב בשנת שמיטה? האם זוהי מצווה החלה על האדם, על הארץ או על שניהם?

לשבת יש משמעות רוחנית וקיומית. בשבת אנו עושים מעשים ומאמצים פרקטיקות שעוזרות לנו להגיע לדרגה הרוחנית שאנו מחפשים. אנחנו מניחים בצד את הטכנולוגיה, את משימות העבודה ומתרכזים במשפחה, בנפש ובמנוחה. יש הרואים בעיסוק הדקדקני בהלכות השבת את הדרך הטובה ביותר להגיע למנוחה הרוחנית ויש הרואים בהלכות השבת הצעה בלבד ובוחרים מתוכם את הערכים והמצוות הרלוונטיות לחייהם. גם שנת השמיטה יכולה בקלות להיתפס כבלתי רלוונטית או כבעלת משמעות הלכתית בלבד, אולם לשנת השמיטה יש משמעות רוחנית עמוקה: שנת השמיטה מאתגרת אותנו למצוא קשרים משמעותיים בין חומר ורוח, בין החוק לבין משמעותו ובין הסביבה, האדם והחברה:

"לא רק לאדם היהודי יש שבת. גם לארץ היהודית יש שבת משלה!"

בכל יום שביעי "שביתה" לאדם היהודי. בכל שנה שביעית שביתה לארץ היהודית. כמו שהעבד העברי עובד שש שנים ובשנה השביעית יוצא לחופשי, כן ארץ הבריה עובדת שש שנים ובשנה השביעית חוזרת לרשות בוראה" הרב יצחק בריאר. "נחליאל"

הערך הרוחני של השמיטה לאומה הישראלית / הרב קוק

את אותה הפעולה שהשבת פועלת על כל יחיד, פועלת היא השמיטה על האומה בכללה. צורך מיוחד היא לאומה זו, שהיצירה האלוקית נטועה בקרבה באופן בולט ונצחי, כי מזמן לזמן יתגלה בתוכה המאור האלוקי שלה בכל מלא זוהר, אשר לא ישיבתוהו חיי החברה של עול עם העמל והדאגה, הזעף והתחרות אשר להם, למען תוכל להתגלות בקרבה פנימה טהרת נשמתה בכללותה כמו שהיא... הפסקת הסדר החברתי בצדדים ידועים, למרומי התכונות הפנימיות שבחיים המוסריים והרוחניים, מצד התוכן האלוהי שבהם, העומד למעלה למעלה מכל תכסיס וסדר חברתי, והוא מעבד ומעלה את הסדרים החברתיים ונותן להם את שלמותם...

שנת שבתון היא לאומה ולארץ. שנת שקט ושלוה באין נוגש ורודה "לא יגוש איש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמיטה לה". שנת שוויון ומרגוע, התפשטות הנשמה בהרחבתה אל הישר האלוהי המכלכל חיים בחסד. אין רכוש פרטי מסוים ולא זכות קפדנית, ושלוה אלוהי שורר על כל אשר נשמה באפו.

ושבתה הארץ

אוסף דפי לימוד
העוסקים בשנת
השמיטה בהיבטים
שונים המסודרים לפי
אותיות הא'-ב'.

- א אוצר בית הדין
- ב בעלות
- ג גינה קהילתית
- ד דרור בארץ
- ה הפקר
- ו ושביתה הארץ (הקשר בין שמיטה לשבת)
- ז זבל
- ח חובות ושמיטתן
- ט טיפוח עולם הרוח
- י יובל
- כ כומפוסט
- ל ללא חשש שביעית?
- מ מקומיות
- נ נתינה
- ס סוחרים שביעית
- ע עבדות מודרנית
- פ פרוזבול
- צ צרכנות נכונה
- ק קיימות
- ר רשות הרבים
- ש שנת שבתון
- ת תזונה לשנת שמיטה

נקודות למחשבה • מהו הערך הרוחני שאני מוצאת או בוחרת לעצמי בשבת? • האם ומה המשמעות לכך שהאדמה צריכה לנוח ולשבות? • האם יש הלכות או פרקטיקות דתיות של שנת השמיטה שיכולות להוות עבורי מצע למפגש רוחני? • אילו ערכים שנת השמיטה יכולה להעניק לחברה הישראלית היום? • כפי שאנו מייחדים את השבת ומקדשים אותה למנוחה, משפחה ועיסוק ברוח ופנאי, כיצד נוכל להביא ערכים אלו לשנת שמיטה? • כיצד נוכל לקדש את שנת השמיטה וליישם לאורך השנה כולה ערכים של רוח, פנאי, משפחה ומנוחה?

עושים שמיטה: רעיונות ליישם את השמיטה בחיי כל ישראלי

יום ללא...

ישנן משמעויות רוחניות רבות לשנת השמיטה. אחד מהם הוא יצירת המפגש בין אלוהים, אדם, טבע וחברה. בפן האישי, כפי שאנו מוותרים על דברים מסוימים (עבודה, טכנולוגיה כזאת או אחרת וכד') על מנת ליהנות מדברים אחרים בשבת, אפשר לחשוב על מה אפשר לוותר בשנת שמיטה, כדי למצוא מרכז רוחני חדש?

רבים מאיתנו תלויים היום ברכבים שלנו, במכשירים הניידים שלנו ובמחשבים שלנו. כיום קשה לדמיין מצב שבו אין זמינות מלאה או יום ללא כניסה לרשת חברתית כזאת או אחרת. אך החיבור הבלתי פוסק למכשירים, גדולים וקטנים, פוגעת בנו ובסביבה. החיבור למכשירים פוגמת ביכולת שלנו לחיות את הרגע, להקשיב לבן או בת שיחה שעומדים לפנינו ומחלקת את הקשב ותשומת הלב שלנו. השבת נועדה לעזור לנו לנקות את הגוף והנפש. יום ללא... הוא מתנה לגוף לנפש. יום שיאפשר לנו להתרכז יותר, להקשיב יותר, לברגע יותר.

אז... על מה אפשר לוותר?

- לוותר על קנייה של מוצרים שמיובאים מחוץ לארץ כדי לצמצם את טביעת הרגל הפחמנית שלכם.

- לוותר על שימוש במכונית יום בשבוע כדי לצמצם את הפגיעה באיכות הסביבה, להשאיר את המכשיר הנייד בבית יותר

- לוותר יום אחד על המסכים לטובת ספר.

- להחליט על יום בשבוע שבו מכריזים על "יום ללא...". יום ללא מסכים. יום ללא מכונית. יום ללא בשר. יום ללא רשתות חברתיות. יום ללא לשון הרע ורכילות.

זוהי הזדמנות לכוון את ליבנו ונפשנו לערכי שנת השמיטה, ולמצוא מנוחה ומרגוע לנפש, ולהתפלל את הכוונה הזו לשנת שמיטה:

כוונה לשנת השמיטה \ הרבה תמר דובדבני

אלהינו ואלהי אבותינו ואימותינו,
אלהי האדמה והאדם, ברכנו מטובך
בשנת השמיטה, וקיים דבריך לאמר:
”וְנָתַתָּה הָאָרֶץ פְּרִיָּה וְאֶכְלֶתֶם לְשִׁבְעַת
וְיִשְׁבַּתֶּם לְבָטָח עָלֶיהָ” (ויקרא כה, 19).

אלהינו ואלהי אבותינו ואימותינו,
אלהי האדמה והאדם, טע בליבנו אהבת
אמת לכל הברואים בצלמך, וקיים דבריך
לאמר: ”בְּיָמֵינוּ הָהֵם וּבְעֵת הַהִיא אֶצְמִיחַ
לְדָוִד צֶמַח צְדָקָה וְעֵשָׂה מִשְׁפָּט וְצְדָקָה
בְּאֶרֶץ” (ירמיהו לג, 15).

אלהינו ואלהי אבותינו ואימותינו,
אלהי האדמה והאדם,
הצמח בנו הכוח לשמוט אחיזה מדומה
מכל אשר שלך הוא, ואשר אליך ישוב,
וקיים דבריך לאמר:

”וְהִסְרֹתִי אֶת שְׁמוֹת הַבְּעָלִים מִפִּיהָ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד בְּשֵׁמָם” (הושע ב, 19).

אלהינו ואלהי אבותינו ואימותינו,
אלהי האדמה והאדם,
ברכנו מטובך בשנת השמיטה ונזכה להפריח שממת עוול ולהניב צדק
וחסד, למען יקוימו בנו דבריך לאמר:

”שְׁתוּלִים בְּבֵית ה' בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ” (תהלים צב, 14).

ברוך אתה ה' שומע תפילה

שרים שמיטה

מקום לדאגה

\\ מילים: יהונתן גפן לחן: מתי כספי

בקצה השמיים ובסוף המדבר
יש מקום רחוק מלא פרחי בר
מקום קטן, עלוב ומשוגע
מקום רחוק, מקום לדאגה.

אומרים שם מה שיקרה
וחושבים על כל מה שקרה.
אלוהים שם יושב ורואה
ושומר על כל מה שברא.

אסור לקטוף את פרחי הגן
אסור לקטוף את פרחי הגן
ודואג ודואג נורא.

יוצרים שמיטה: מתחברים אל הטבע

הרעיון שגם לאדמה מגיעה שנת מנוחה
ושלדבר הזה יש משמעות רוחנית עמוקה
ניתן להעביר לילדים בדרכים שונות.

בין היתר:

- לבקר בגינה קהילתית ולעבוד בה.
הילדים יוכלו לראות את חילופי העונות
ואת המשמעות של גידול מזון לבד.

- "יום ללא..." עם הילדים - ילדים יודעים
שיום שבת הוא יום שונה משאר ימות
השבוע בשל השינוי בשגרה ובבית. אפשר
להחליט על שינוי בבית בשנת שמיטה:
אוכלים פחות בשר, מבשלים יותר בבית
וקונים פחות בחוץ, מטפחים עצי תבלין,
קונים פחות צעצועים ומכינים מתנות
אחד לשנייה במקום לקנות...

- אפשר לצאת עם הילדים לטבע ולברך
אתם את ברכת הנהנין על אילנות:
ברוך אתה "א-להינו מלך העולם, שלא
חסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות
ואילנות טובות, ליהנות בהם בני אדם

